

Kärkihanke 3: Nopeutetaan siirtymistä työelämään (YO)

A) OPISKELIJAVALINTOJEN UUDISTAMINEN

Velvollisuus paikkojen varaamiseen ensimmäistä paikkaa hakeville tuli voimaan syksyllä 2016 alkaneen koulutuksen yhteishaussa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on seurannut paikkojen varaamisen käyttöä ja vaikutusta. Sekä syksyllä 2016 että syksyllä 2017 alkaneen koulutuksen yhteishaussa paikkojen varaamisesta hyötyi noin 250 ensimmäistä paikkaa hakenutta. Kaikissa korkeakouluissa ja valtaosassa hakukohteista paikkoja varataan ensimmäistä paikkaa hakeville niin vähän, että sillä ei ollut vaikutusta valinnan tulokseen.

1. Miten korkeakoulu aikoo järjestää paikkojen varaamisen lisätäkseen ensimmäistä paikkaansa hakevien osuutta opiskelijoiksi valittavista?

2. Onko korkeakoulu kehittänyt opiskelijavalinnan kriteerejä niin, että koulutusalojen sukupuolisegregaatiota voidaan purkaa? Mitä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen liittyviä haasteita korkeakoulu on tunnistanut opiskelijavalinnoissa ja niiden kehittämisessä korkeakoulutasolla ja valtakunnallisesti?

HELSINGIN YLIOPISTON raportointi KOTA-tietokantaan 15.3.2018

1. Helsingin yliopistossa päähaun aloituspaikoista yli 70 % on jo nyt varattu ensikertalaisille. Helsingin yliopistoon haki vuonna 2017 yhteensä 16952 ensikertalaista hakijaa. Yliopistossa oli päähaussa aloituspaikkoja yhteensä 3552. Näistä ensikertalaisille oli varattu 2588 paikkaa. Vuonna 2017 ensikertalaisia hyväksyttiin 2732 ja paikan vastaanotti 2568.

Ks. Helsingin yliopiston hakijatilasto vuodelta 2017

https://www.helsinki.fi/sites/default/files/atoms/files/hy_kandiohjelmiin_hakeneet_ja_hyvaksytyt_yhteishaussa_2017.pdf

2. Helsingin yliopistossa opiskelijavalintojen tavoitteena on valita yliopistoon parhaat opiskelijat. Yliopistossa opiskelijavalinnoissa toteutuu tasa-arvoinen ja yhdenvertainen hakijoiden kohtelu. Yliopiston opiskelijoista enemmistö on naisia. Vuoden 2017 tutkintotilastoissa naisten osuus tutkinnon suorittaneista on kaikilla tutkintotasolla yli 60 %. Yliopistolla ei ole kansallisten säädösten puitteissa mahdollista suosia opiskelijavalinnoissa hakijoita sukupuolen perusteella.

Kansallinen opiskelijavalintauudistus ja lukiouudistus tulevat vaikuttamaan yliopiston hakijaprofiiliin ja siten myös opiskelija-ainekseen lähivuosina. Tässä vaiheessa nämä kansalliset uudistukset eivät sisällä sukupuolisegregaation purkamiseen tai tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseen liittyviä elementtejä. Nyt ei ole tietoa, millaisia muutoksia valintauudistus ja muun muassa todistusvalinnan lisääminen aiheuttaa yliopistoon valitussa opiskelija-aineksessa. Tästä tarvitaan luotettavaa tieteellistä tutkimusta, jotta voidaan havaita mahdolliset vääristymät sukupuolirakenteissa tai tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa. Vaarana on, että käynnissä olevat valtakunnalliset uudistukset lukiokoulutuksessa ja korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa entisestään vahvistavat koulutusalojen sukupuolisegregaatiota, mikä myös mahdollisesti näiden uudistusten myötä käynnistyy entistä varhaisemmassa vaiheessa viimeistään lukion ainevalintoja tehtäessä.

B) TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA KORKEA-ASTEEN KOULUTUKSEN VÄLISEN YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN

3. Mitä uusia yhteistyökäytäntöjä korkeakoululla on toisen asteen kanssa? Valmisteleeke korkeakoulu uusia yhteistyömalleja toisen asteen kanssa?

Helsingin yliopistossa on aiemmin käynnistyneiden ja jo vakiintuneiden lukioyhteistyön muotojen lisäksi valmisteilla kokeiluja uusista toimintamuodoista. Suunnitteilla on esimerkiksi tiedettä, tutkijan työtä ja tutkijoita tunnetuksi tekevä tapahtuma, jota lukiolaisten ja tutkijoiden on tarkoitus valmistella yhdessä. Lisäksi muutamien koulutusohjelmien ja lukioiden yhteistyönä on alustavasti suunnitteilla kokeilu, jossa koulutusohjelman joitakin opintoja tarjottaisiin lukiolaisten suoritettaviksi. Erilaisista kokeiluista saatujen kokemusten perusteella onnistuneita yhteistyömuotoja tullaan jatkamaan, muokkaamaan ja kehittämään edelleen.

C) DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT, VERKKO-OPETUS-TARJONTA JA DIGITAALINEN KOULUTUSYHTEISTYÖ JA DIGIPEDAGOGINEN OSAAMINEN

4. Onko korkeakoulu käynnistänyt uusia, edellisellä kierroksella raportoimattomia digitaalisten oppimisympäristöjen, korkeakoulujen yhteisen tai vastavuoroisesti järjestetyn opintotarjonnan, yhteisen oppimateriaalituotannon, digipedagogisen osaamisen arvioinnin ja kehittämisen tai avoimen opintotarjonnan kehittämishankkeita?

5. Mitä mahdollisuuksia korkeakoulu on tunnistanut yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi digitaalisessa opetuksessa?

4. Opetuksen digiloikkaprojektissa oli mukana 15 koulutusohjelmaa vuonna 2017. Projekti jatkuu yliopistossa vuonna 2018 siten, että mukaan tulee 19 uutta koulutusohjelmaa. Näille uusille ohjelmille on kohdennettu erityisresurssia hakemusten perusteella 1,1, milj. e. Digitaalisen oppimisympäristön infrastruktuurin ja opiskelijoiden palveluiden rakentamista jatketaan. Työelämään siirtymistä helpotetaan mm. portfolio työkalulla, jonka kehitystyö jatkuu. Helsingin yliopiston digitalisaatio -ohjelma on valmisteilla ja se tulee sisältämään useita uusia avauksia. Esimerkiksi opinnäytetöiden valmistumisen parempi seuranta ja töiden avoin julkaiseminen tulevat olemaan tulevan vuoden tavoitteena.

5. Yliopisto on linjannut tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassaan, että se ottaa digitaalisen ympäristön esteettömyyden huomioon opiskelussa ja tutkimuksessa. Tämä sisältää tarpeellisten järjestelmien ja aineistojen soveltuvuuden erilaisille käyttäjille sekä huomion kiinnittämisen tähän aineistojen ja järjestelmien hankittaessa.

D) OPINTOJEN YMPÄRIVUOTISTAMINEN

6. Miten korkeakoulu huolehtii ympärivuotisesta opintotarjonnasta siten, että opiskelija voi suorittaa opintoja joustavasti esimerkiksi kesäopintoina? Kuinka laajasti järjestätte eri aloilla tutkinto-opiskelijoille ajan ja paikan suhteen joustavia opintoja, esimerkiksi verkko-opintoja ja intensiivikursseja?

6. Yliopiston yhtenäiset tenttikäytäntöjen periaatteet on laadittu vuoden 2017 kuluessa. Koulutusohjelmissa on siirrytty käyttämään opintojaksoilla entistä monipuolisempia suoritusmuotoja, jotka toimivat esimerkiksi

perinteisiä tenttejä joustavammin opiskelijoiden kannalta. Koulutusohjelmissa käytetään erityisesti kirjatenteissä myös ns. akvaariotenttejä. Suunnitteilla on koulutusohjelmien tueksi erityinen Tenttipalveluyksikkö. Opetusperiodien toimivuutta seurataan jatkuvasti ja pyritään koko vuoden tehokkaaseen käyttöön.

Yliopistossa on laadittu yhtenäisin periaattein kolmivuotinen opetussuunnitelma vuodesta 2017 lähtien. Koulutusohjelman opetussuunnitelma perustuu opintojen suorittamisen ihanneaikatauluun: kandiohjelman voi suorittaa kolmessa vuodessa ja maisteriohjelman kahdessa vuodessa. Erityistä huomiota on kiinnitetty opetuksen järjestämiseen siten, että opiskelija voi vuodessa suorittaa ohjelman edellyttämät 60 opintopistettä. Yliopisto on ottanut käyttöön myös sähköisen työvälineen, jonka avulla opetusohjelman sisältämät opetustiedot ja tilojen varaus voidaan toteuttaa kattavasti hyödyntäen tehokkaasti yliopiston tiloja ja opetuksen ajoittamista koko viikon ajalle. Vuoden 2017 kuluessa on lisäksi otettu käyttöön sähköisinä palveluina toimivat kurssisivut ja opiskelijoiden ohjeet.

E) MUUTA

7. Mitä muita toimenpiteitä on meneillään tai harkitaan työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi?

8. Millaisia toimenpiteitä on meneillään aiempien opintojen tai muutoin hankitun osaamisen tunnustamisen parantamiseksi?

7. - 8. Helsingin yliopisto on toteuttanut vuosina 2015-2017 koulutus uudistuksen, jossa kaikki koulutus kaikilla tutkintotasolla järjestetään koulutusohjelminä. Koulutusohjelmarakenne ilman siltaopintoja tutkintotasolta toiselle hakeuduttaessa ja lukuvuosimaksujen käyttöönotto tukevat koulutuksen järjestämistä ja opiskelua tutkintojen ihanneaikataulussa.

Koulutusohjelmat on suunniteltu useita tieteenaloja yhdistellen niin, että ne antavat opiskelijalle hyvät valmiudet tulevaisuuden muuttuvaan ja monimuotoiseen työelämään. Kaikkien alojen ja tutkintotasojen koulutuksen osaamistavoitteet ja työelämärelevanssi on tarkastettu. Useamman tieteenalan koulutusohjelmassa opiskelija voi opintojen edetessä tarkentaa opintoalaansa. Tavoitteena on ollut sujuvoittaa opiskelua ja vähentää toistuvia osallistumisia hakuvaiheeseen. Hakukohteiden määrä on puolittunut suunnitellusti.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittanut voi halutessaan siirtyä työelämään ja palata suorittamaan maisterin tutkinnon myöhemmin maisteriohjelmassa. Lisäksi koulutusohjelmien opetussuunnitelmat ja opintojen ohjauksen palvelut digitaalisine välineineen tukevat opiskelua ja opintojen etenemistä sekä valmistumista tutkintojen tavoiteajassa: kandiohjelmasta kolmessa vuodessa ja maisteriohjelmasta kahdessa vuodessa. Koulutus uudistuksen yhteydessä on linjattu myös, että tutkintoon voi sisältyä opintoja enintään 10 % yli normilaaajuuden. Tutkinnon normilaaajuuden ylittävistä opintokokonaisuuksista voidaan antaa erillinen todistus.

Uudistuksen yhteydessä yliopistossa otettiin käyttöön entistä selkeämmät koko yliopiston kattavat aiemmin hankitun osaamisen periaatteet (AHOT). Lisäksi uudistuksen yhteydessä on linjattu uudet periaatteet opintojen ohjauksesta ja opintojen etenemisen seurannasta, joiden käytännön toimintatapojen valmistelu jatkuu koulutus uudistuksen siirtymävaiheen loppuun saakka (elokuu 2020).